

Ylläpidon esteettömyysohjeet

SITO-YHTIÖT

Tietäjäntie 14, FI-02130 Espoo

Puhelin (09) 476 111, faksi (09) 47 611 511

www.sito.fi

SITO TAMPERE OY

Tullikatu 10, FI-33100 Tampere

Puhelin 044 753 2510

Y-tunnus 2002409-3

Kotipaikka Tampere

A decorative blue curved line that starts as a straight line on the left and curves upwards and to the right, ending near the bottom right corner of the page.

Sisällysluettelo

<u>ESTEETTÖMYYS YLLÄPIDOSSA.....</u>	<u>5</u>
<u>1. TYÖN TAVOITTEET</u>	<u>5</u>
<u>2. NYKYTILAN KUVAUS</u>	<u>5</u>
2.1 NYKYISET TOIMINTATAVAT	5
2.2 TOIMINTATAPOJEN MUUTOSTARPEET	6
<u>3. TUOTEVAATIMUKSET</u>	<u>9</u>
3.1 NYKYINEN OHJEISTUS.....	9
3.2 TUOTEVAATIMUKSET	9
3.3 TUOTEVAATIMUSTEN SISÄLTÖ.....	10
3.4 TUOTEVAATIMUSTEN KÄYTTÖ.....	11
3.5 TUOTEVAATIMUSTEN KÄYTTÖÖNOTTO	11

KÄSITELUETTELO:

YLLÄPITO	käyttö-, hoito-, huolto- ja kunnossapitotehtäviä
HOITO(HUOLTO)TEHTÄVÄ	toimenpide, joka pitää rakenteen ja laitteen käyttökunnossa tai palauttaa sen käyttökuntoon eri olosuhteissa (talvi- ja kesähoitotoimenpiteet)
YLLÄPITOTEHTÄVÄ	korjaustoimenpide, jolla poistetaan vikoja ja kuluneisuutta. Kunnossapidon avulla rakenteen ja laitteen tekninen käyttöikä kasvaa. Kunnossapidolla pyritään palauttamaan rakenteen tai laitteen kunto alkuperäistä vastaavaan tai käyttökelpoiseen kuntoon.
PERUSPARANNUS	ylläpitoa laajempi toimenpide, jolla parannetaan rakenteen tai laitteen toimivuutta. Perusparannus nostaa laatutasoa.
KÄSIJOHDE	esimerkiksi portaiden ja luiskien varuste, joka helpottaa liikkumista
KAIDE	rakenne, joka asennetaan ensisijaisesti turvallisuussyistä putoamisvaaran vuoksi
OPASLAATTA	kulkupinnan päällysteeseen asennettava erikoislaatta, jonka tarkoitus on auttaa näkövammaista kulkijaa ohjaamalla kulkemista, antamalla suuntaa tai herättämällä huomion (varoittaa).
EROTTELURAITA	kulkuväylän pintaan / päällysteeseen upotettava kapea, nauhamainen raita (väri- ja materiaaliero), jonka tarkoitus on erottaa kulkuväylän eri osat toisistaan ilman tasoeroa
PYSÄKKIKOROKKE	korotettu pysäkkialue, jonka tarkoitus on helpottaa julkisen liikenteen ajoneuvoon nousua
POLLARI	lyhyt pilarirakenne, jonka tarkoitus on toimia esimerkiksi kulkuesteenä tai rajaavana elementtinä
KOHO-OPASTE	opaste, jonka tarkoituksena on auttaa näkövammaisia liikkujia. Opaste on ”luettavissa” käsin tunnustelemalla. Asennetaan esimerkiksi linja-autopysäkeille, erilaiset infotaulut.
VAROITUSALUE	varoitusalueita käytetään näkövammaisten liikkumisen ohjauksessa tai varoittamassa suojatiestä, portaista, reunatuesta, luiskasta tai muista tasoeroista. Varoitusalueissa tulee olla päällysteestä selvästi erottuva väri- ja tunto-contrastti (keskiharmaan ja mustan/valkoisen eroa vastaava kontrasti).

ESIPUHE

Liikkumisympäristön esteettömyyden tarve on noussut yhä voimakkaammin esille väestön ikääntyessä. Esteetön liikkumis- ja toimimisympäristö tukee ikääntyneiden, liikkumis- ja toimimisesteisten mahdollisuuksia omatoimiseen ja itsenäiseen elämään. Esteetön ympäristö on helppokäyttöinen, mikä parantaa kaikkien jalankulkijoiden viihtyisyyttä ja turvallisuuden tunnetta.

Esteettömyys on ollut esillä uudistettaessa ylläpitotoimintaa säätelevää lainsäädäntöä. Katu- ja yleisten alueiden toimintaa säätelevässä nk ”kunnossapitolaissa” edellytetään, että kunnossapidon tason määräytymisessä on huomioitava mm jalankulkijoiden tarpeet ja esteettömyys. Yleisiä teitä koskevan maantielain yhtenä tavoitteena on, että eri väestöryhmien (kuten lapset, vanhukset ja liikkumis- ja toimimisesteiset) erilaisiin liikkumistarpeisiin peruspalvelujen saavuttamiseksi on tienpidossa kiinnitettävä huomiota.

Työtä on laadittu yhteistyössä Helsingin kaupungin, Tampereen kaupungin ja Hämeen tiepiirin kanssa. Jokaiselle organisaatiolle on räätälöity omat tuotevaatimukset, koska organisaatioiden nykyiset luokitukset ja toimintatavat poikkeavat niin merkittävästi toisistaan. Työn lopputuotteena on esitetty tarkennetut tuotevaatimukset, joiden perusteella esteettömyys tulee huomioitua ja ympäristön helppokäyttöisyys jopa paranee. Tuotevaatimuksia on esitetty niistä jalankulkureittien kohteista, joiden käytettävyys merkittävimmin vaikuttaa kaikkien liikkumismahdollisuuksiin. Näissä kohteissa esiintyvät ylläpidon puutteet heikentävät merkittävästi jalankulkijoiden liikkumismahdollisuuksia etenkin ikääntyneiden tai liikkumis- tai toimimisesteisten osalta. Kohteisiin sidottu tarkastelu mahdollistaa esteettömyyden huomioimisen ylläpidossa joustavasti.

Työtä ohjasi työryhmä, johon kuuluivat

Esa Rannisto	Tampereen kaupunki
Katri Jokela	Tampereen kaupunki
Pirjo Tujula	Helsingin kaupunki
Ritva Keko	Helsingin kaupunki
Olavi Kurkela	Hämeen tiepiiri
Marketta Hyvärinen	Hämeen tiepiiri

Lisäksi työn aikana kokoontui 3 kertaa työryhmä, jossa olivat Helsingin kaupungilta edustettuina:

HKR ympäristötuotanto:	KPO/Ylläpitotoimisto:
Marja Malo	Pekka Engblom
Veikko Bertell	Päivi Apajalahti
Kimmo Heiskanen	Petri Arponen
Kari Heikkilä	Juha Kivinen
Teppo Eloranta	Tarja Myller
Erkki Kukkonen	Jyrki Vättö
Jukka Kurko	Pekka Isoniemi
Seppo Ilvonen	
Tapio Vauhkonen	

Konsulttina työssä toimi Sito Tampere Oy, jossa työstä vastasi Heljä Aarnikko (projektipäällikkönä) sekä asiantuntijoina Taina Rantanen ja Mari Sipilä (1.11.2006 asti) ja Jari Mäkinen Sito Oy.

ESTEETTÖMYYS YLLÄPIDOSSA

1. TYÖN TAVOITTEET

Ohjeessa tarkastellaan ylläpitotoimintaa esteettömyyden näkökulmasta.

Ylläpidon määritelmä:

- ylläpitoon kuuluu **rakenteellinen kunnossapito ja vuotuinen hoito**. Hoito pitää sisällään talvi- ja kesähoidon sekä puhtaanapidon.
- ylläpidon tavoitteena on pitää kohde alkuperäisessä asussaan ja käyttötarkoituksessaan.

Tarkasteltavana liikkujaryhmänä ovat jalankulkijat ja erityisesti ikääntyneet, liikumis- ja toimimiseesteiset. Tarkoituksena on ollut tuottaa selkeät tuotevaatimukset esteettömyyden ohjeistamiseksi ylläpidossa.

2. NYKYTILAN KUVAUS

2.1 Nykyiset toimintatavat

Nykyisiä toimintatapoja kartoitettiin haastattelutilaisuuksissa ylläpidon edustajien kanssa Helsingin ja Tampereen kaupungeilla sekä Tiehallinnon Hämeen tiepiirissä.

Yhteenvetona todettiin seuraavia parantamistarpeita:

- *Esteettömyyden ohjeistusta ylläpidossa ei ole olemassa.*
- *Vastuu parannustoimista jakaantuu kaupunkien organisaatioissa monille eri tahoille.* Esimerkiksi pelkästään suojateiden osalta esteettömyyttä parantava reunakivien madaltaminen on investointihanke, talvihoito kuuluu ylläpitoon, suojatiemaalausten tarpeellisuudesta, liikennevalojen painonapeista yms päättää kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosasto ja valaistuksesta energialaitos. Vuorovaikutusta eri tahojen kesken tulee lisätä mm. sopimalla yhteiset laatutavoitteet organisaatioirajoista huolimatta.
- *Ylläpidon ja investointien rajan pehmentäminen* pienissä parannustoinenpiteissä voisi tulla kysymykseen. Ylläpidon tehtävänä on pitää kohde alkuperäisen suunnitelman mukaisessa kunnossa. Esimerkiksi reunakivien madaltaminen ja käsijohteiden uusiminen voitaisiin toteuttaa esteettöminä sen sijaan, että puute korjataan alkuperäisen, ei esteettömän, suunnitelman mukaiseksi.
- *Uusien kadun kalusteiden ja varusteiden tuotevaatimuksia* ja ylläpitoa ei ole asianmukaisesti ohjeistettu. Esimerkiksi keskusta-alueelle sijoitettaessa opaslaattoja, tulee ylläpidolle toimittaa tuotevaatimukset, jonka mukaisesti hoito tehdään.

2.2 Toimintatapojen muutostarpeet

Puutteiden kirjaaminen

Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien yhteydessä kevyen liikenteen verkoston esteettömyyspuutteet tarkastellaan maastossa ja kirjataan ylös. Alueellisia esteettömyyssuunnitelmia on laadittu seitsemään kaupunginosaan vuodesta 2002 alkaen. Alueellisissa esteettömyyskartoituksissa tyypillisimmiksi ylläpidon puutteiksi on havaittu huonokuntoiset päällysteet, jotka laajuudeltaan vaihtelevat laajoista, uudelleenpäällystämistä vaativista kohteista yksittäisten reikien, halkeamien ja kohoumien aiheuttamiin ongelmiin. Ylläpidon normaalin tarkastustoiminnan yhteydessäkin on mahdollista kartoittaa laajemmat, toimenpiteitä vaativat päällystevauriot.

Sekä Tampereella, Helsingillä että Tiehallinnolla on käytössään asiakaspalautejärjestelmät, joiden kautta kuntalaisilta tulleet puutteet voidaan kirjata ylös. Asiakaspalautejärjestelmän kautta saadaan tietoa myös esteettömyyden ongelmista.

Kuva. Lyhyt, mutta ratkaiseva pätkä kevyen liikenteen väylää puuttuu, jotta linja-autopysäkillä olisi kulkumahdollisuus.

Ylläpidossa ei järjestelmällisesti kerätä kevyen liikenteen väylien puutteita rekisteriin. Kevyen liikenteen reittien puutteet ilmenevät silmämääräisten havaintojen perusteella väylien pesun ja hoidon valvonnan yhteydessä. Puutteiden kirjaamista voisi tehdä järjestelmällisemmin osana ylläpitoa. Pienet, investointeja vaativat toimenpiteet, jotka ylläpidon normaalin tarkastustoiminnan ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä on havaittavissa, voitaisiin kirjata ylös. Tällä tavoin saadaan vähitellen tietoon nykytilan puutteet kuten puuttuvat käsijohteet, jalankulkureitit tai korkeat reunakivet.

Puutteiden korjaamisesta ja toteuttamisesta päättää tilaaja siltä osin kuin niitä ei katsota osaksi ”normaalia” ylläpitoa ja hoitoa. Puuterekisterin avul-

la voitaisiin seurata paitsi nopeasti korjaamista vaativia puutteita myös kevyen liikenteen verkoston kuntotilan kehitystä pidemmällä aikavälillä.

Kevyen liikenteen verkoston luokittelu

Esteettömyyskartoitusten tekemiseen on osallistunut ylläpidon edustaja. Helsingissä toimintatapana on, että esteettömyyskartoituksissa havaitut puutteet ja toimenpide-ehdotukset tiedotetaan ylläpitotoimistoon. Määritellyt puutteet siirtyvät ylläpidon ”korjauslistalle”. Kartoituksissa määritellyt esteettömät reitit ja alueet otetaan huomioon urakoiden tilaamisessa esteettömyyden varmistavan hoitotason aikaansaamiseksi.

Esteettömyyden kannalta merkittävien reittien määrittäminen tukee toimintatapojen muutoksia ylläpidossa. Reittien selkeä määrittely voisi mahdollistaa esimerkiksi sen, että uusimis- tai kunnostustarpeessa olevat rakenteet voitaisiin korvata esteettömillä ratkaisuilla (käsijohteet, penkit jne).

Helsingissä ja Espoossa on laadittu tyyppipiirustukset, joiden perusteella esimerkiksi liittymäalueet suojateiden ja reunakivien osalta voidaan parantaa esteettömiksi. Tyyppipiirustukset mahdollistavat kunnostettaessa tai uusittaessa kohteiden korjaamisen esteettömiksi, koska erillisiä kohdekohtaisia suunnitelmia ei tarvita. Liite 1. Esimerkki tyyppipiirustuksesta

Linja-autopysäkkien hoito

Linja-autopysäkkien hoito vaatii usein käsityötä tilanpuutteen estäessä koneellisen hoidon. Käsityöntekijöitä on vain rajallinen määrä käytössä. Pysäkeistä ei ylläpidon osalta ole olemassa erillistä rekisteriä, joista ilmenisi pysäkkien määrä, merkittävyys ja hoitovastuu. Nykyisin pysäkkien hoidon priorisointi perustuu lähinnä ajoradan merkittävyyteen. Koska pysäkit on usein hoidettava käsityönä, tulisi niiden keskinäinen merkittävyys tarkastaa.

Suunnitteluratkaisut ja uudet tuotteet

Suunnitteluratkaisuissa tulisi huomioida rakenteen ylläpitokustannukset. Esimerkiksi portaiden toteuttaminen lämmitettynä ratkaisuna lämmittämättömän ratkaisun sijaan ulkotiloissa on pidemmällä aikavälillä aina edullisempi, kun huomioidaan portaiden hoitokustannukset. Uusien alueiden rakentamisessa lumitilojen riittämättömyys nostaa esimerkiksi talvihoidon kustannuksia, kun lumet joudutaan erikseen kuljettamaan lumenkaatopaikoille.

Esteettömyyttä parantavia uusia rakenteita kuten opaslaatat ja varoitusalueet rakennettaessa on varmistettava, että tieto rakenteiden tuoteominaisuuksista tai hoitotarpeesta välitetään ylläpitoyksikölle. Helsingissä on toteutettu koekohteita, joissa esteettömien tuotteiden käytettävyyttä ja kestävyyttä testataan. Koekohteissa tehdyistä havainnoista tiedotetaan ylläpitotoimistolle.

Rakentamisen ja ylläpidon laatutaso

Jalkakäytäviä ja kevyen liikenteen väyliä uusittaessa loppulaadulla on suuri merkitys esteettömyydelle. Rakennussuunnitelmavaiheessa pitäisi tarkistaa nykyisten sadevesi- ym kaivojen korkeudet ja kaivon nosto/laskumahdollisuus. Kyse on yleensä vain muutamien senttien korjaustarpeesta. Tasausviivan väärä korko kuitenkin aiheuttaa sen, että uusitulla jalkakäytävällä tai kevyen liikenteen väylällä olemassa olevat kaivot ovat ”valmiiksi kuopalla”, koska kaivojen nostoon ei yleensä ole suunnittelussa varauduttu tai sitten kaivoissa ei ole säätömahdollisuutta.

Pienistä toimenpiteistä voi aiheutua vaaranpaikka jalankulkijalle. Esimerkkikuvassa: liikennemerkki on poistettu, mutta jätetty muutaman sentin korkuinen kaatumisvaaran aiheuttava pykälä jalkakäytävälle.

Valaistus

Katuvalaistuksen osalta palaneiden lamppujen vaihtaminen tapahtuu tiettyjen määräaikoihin perustuvina ryhmävaihtoina tai useamman lampun sammuessa esimerkiksi saman kadun varressa. Esteettömyyden kannalta tarkasteltuna kriittisiä kohteita ei ole erikseen määritelty. Näitä ovat esimerkiksi alikulkukäytävien, portaiden tai muiden sellaisten kohteiden valaistuksen toimivuus, joissa kaatumis- tai putoamisriski kasvaa olennaisesti valaistuksen toimimattomuudesta johtuen. Kriittisistä kohteista laaditaan erillinen lista, joissa lamppujen vaihtaminen tehdään, kun tieto puutteesta on ylläpitäjällä.

3. TUOTEVAATIMUKSET

3.1 Nykyinen ohjeistus

Kuntien ylläpidon ohjeistuksen perustana on Alueurakan yleinen tehtäväluettelo, Kuntaliitto 2003. Helsingissä on käytössä lisäohjeet ”Alueurakointi, Yleinen tehtäväluettelo 2004, Helsinkiä koskevat lisäohjeet”, jossa on mainittu Kuntaliiton julkaisusta poikkeavat ja sitä täydentävät Helsinkiä koskevat ohjeet. Jos ristiriitaisuuksia esiintyy, noudatetaan aina ensisijaisesti lisäohjeen määräyksiä ja vasta toissijaisesti Kuntaliiton julkaisun määräyksiä. Katujen talviylläpidon osalta noudatetaan ”Talviylläpidon laatuvaatimukset Helsingissä 2003”- ohjetta. Lisäksi alueurakkakohtaisesti työkohtaisessa työselostuksessa on esitetty urakkakohtaiset tarkennukset.

Ylläpito-ohjeistuksen lähtökohta on, että kohde pidetään **alkuperäisessä** asussaan hoidolla ja kunnossapidolla. Lähtökohta merkitsee, että esimerkiksi vanha, rikkiäinen käsijohde korvataan vastaavatyypillisellä käsijohteella sen sijaan, että tilalle vaihdettaisiin esteetön käsijohde.

Ylläpidon ohjeistuksista puuttuu kokonaan esimerkiksi varoitusalueita tai opaslaattoja koskevat tuotevaatimukset.

3.2 Tuotevaatimukset

Tuotevaatimuksia on esitetty niistä jalankulkureittien kohteista, joiden käytettävyys merkittävimmin vaikuttaa kaikkien liikkumismahdollisuuksiin. Näissä kohteissa esiintyvät ylläpidon puutteet heikentävät merkittävästi jalankulkijoiden liikkumismahdollisuuksia etenkin ikääntyneiden tai liikku- tai toimimisesteisten osalta. Kohteisiin sidottu tarkastelu mahdollistaa esteettömyyden huomioimisen ylläpidossa joustavasti.

Tuotevaatimuksia on esitetty seuraavista kohteista:

- suojatiet: suojatien reunatuki, painonappipylväs, suojatiemerkkipylväs, suojatien keskikoroke, suojatiemerkinnot
- ulkoportaat
- luiskat
- näkövammaisten opaslaatat
- erotteluraidat (jalankulun ja pyöräilyn erottaminen)
- pysäkkiympäristö
- sadevesikourut ja -kaivot
- kulkupinnat
- käsijohteet
- kaiteet
- istuimet
- pollarit jalankulkualueilla
- koho-opasteet
- varoitusalueet
- leikki puistot

3.3 Tuotevaatimusten sisältö

Tuotevaatimuksissa on esitetty:

- mihin voimassa olevaan ohjeistukseen vaatimukset ovat tarkennuksia ja missä tuotevaatimusta sovelletaan
- rakenneosan toiminnan kuvaus ja tehtävä – tarkoituksena on kuvata, miten kyseinen rakenneosa vaikuttaa esteettömyyteen
- rakenneosan laatuvaatimukset kesällä ja talvella
- toimivuuden tarkastaminen – miten rakenneosan mahdollinen puute tai vaurio todetaan (tarkastustoiminta)
- toimenpideaika puutteiden korjaamiseksi
- puutteiden kirjaaminen

KEVYEN LIIKENTEN KULKUPINNAT

TUOTEVAATIMUKSEN
KOHDE

MISSÄ VAATIMUSTA SOVELLETAAN	Kuvataan yleisellä tasolla, missä kohteissa vaatimusta sovelletaan
RAKENNEOSAN TEHTÄVÄ JA TOIMINNAN YLEINEN KUVAUS	Kuvataan minkälaisessa kunnossa ja miten rakenneosan tulee toimia esteettömyyden turvaamiseksi
TUOTEVAATIMUKSEN SOVELTAMINEN	Viittaus alueurakoinnin yleisen tehtäväluettelon litteroihin, joita tuotevaatimus koskee.

YLEISET LAATUKRITEERIT	KUVATTU, MITKÄ PUUTTEET OVAT VAARAA AIHEUTTAVIA PUUTTEITA. VAARAA AIHEUTTAVIEN PUUTTEIDEN OSALTA ON RYHDYTTÄVÄ VÄLITTÖMÄSTI TOIMENPITEISIIN PUUTTEEN POISTAMISEKSI YLLÄPITOLUOKASTA RIIPPUMATTA. KUVATTU NE LAATUVAATIMUKSET, JOIDEN ON TOTEUDUTTAVA KAIKISSA KEVYEN LIIKENTEN YLLÄPITOLUOKISSA.
ERIKOISTASON LAATUKRITEERIT (Yleisten laatukriteerien lisäksi noudatettavat)	Erikoistason laatukriteerejä sovelletaan katu- ja viheralueiden reiteillä, jotka ovat alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa luokiteltu erikoistason reiteiksi.
PERUSTASON LAATUKRITEERIT (Yleisten laatukriteerien lisäksi noudatettavat)	Perustason laatukriteerejä sovelletaan katu- ja viheralueiden reiteillä, jotka ovat alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa luokiteltu perustason reiteiksi.
TARKASTUSTOIMINTA	Miten laatukriteerien edellyttämä laatu todetaan
TOIMENPIDEAJAT	Miten toimenpideaika lasketaan Miten toimitaan, jos puutetta ei ole mahdollista korjata toimenpideajassa
PUUTTEIDEN KIRJAAMINEN	Miten puutteet kirjataan

Toimenpideajat, jolloin puute tai vaurio on korjattava, tarkastellaan suhteessa niiden aiheuttamaan vaaraan. Eli ne puutteet tai vauriot, jotka aiheuttavat kaatumis-, törmäämis- tai putoamisvaaran jalankulkijoille tai pyöräilijöille, on korjattava välittömästi. Tämä edellyttää, että on määritelty myös se, miten ylläpitäjä toteaa puutteen tai vaurion (ajallisesti määritelty tarkastustoiminta).

Toimenpideaika on pidempi sellaisen vaurion tai puutteen osalta, joka heikentää väylän käytettävyyttä, mutta ei aiheuta välitöntä vaaraa. Esimerkiksi yksittäinen halkeama kulkupinnassa, joka heikentää jalankulkureitin käytettävyyttä, mutta ei vielä estä sen käyttämistä, kirjataan puuterekisteriin korjattavaksi jollain aikavälillä.

Puutteiden toteaminen voi tapahtua myös jollakin totutusta poikkeavalla menettelyllä. Sen sijaan, että ylläpitäjä kiertäisi kaikki kulkureitit vaikkapa yksittäisten reikien toteamiseksi, voidaan järjestää esimerkiksi kävelykierros alueen asukkaiden kanssa.

3.4 Tuotevaatimusten käyttö

Tuotevaatimuksia käytetään yleisten laatukriteerien osalta kaikilla katualueella koskevilla kevyen liikenteen ylläpitoluokituksen (A-C) mukaisilla jalkakäytävillä, kevyen liikenteen ja viheralueiden mukaisilla väylillä.

Alueurakan työkohdekohtaisessa työselostuksessa esitetään erikseen ne reitit, joilla noudatetaan erikois- tai perustason laatukriteerejä. Ylläpitäjä saa tiedon näistä kohteista ja reiteistä, kun ne on määritelty alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa. Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa määritellään esteettömyyden erikoistasoa tai perustaso vaativat alueet ja reitit. Esteettömyyden erikois- tai perustaso edellyttävät reitit on pyritty sijoittamaan kaupungin hoitovastuulla oleville jalkakäytävillä. Esteettömyyden erikoistason laatutaso on hieman parempi kuin nykyisen A-ylläpitoluokan laatutaso. Esteettömyyden perustaso puolestaan vastaa lähinnä nykyistä A-luokkaa. Luokituksen eroja on esitetty liitteessä 1 talvihoidon osalta.

Esteettömyyskartoituksissa on myös määritelty kohteille tai reiteille ylläpidon parantamistoimenpiteet sekä toimenpiteiden kiireellisyys. Alueurakan tilaaja voi käydä listan läpi tuottajan kanssa. Ne toimenpiteet, jotka kuuluvat tuottajan toimeksiannon piiriin, voidaan toteuttaa kuluvan kauden aikana. Mahdollisen lisätilauksen vaativien puutteiden osalta sovitaan tilaajan kanssa erikseen.

3.5 Tuotevaatimusten käyttöönotto

Tuotevaatimuksissa esitetty talvihoidon laatutaso perustason osalta vastaa lähinnä samaa tasoa kuin nykyisessä luokituksessa ylläpitoluokka A, erikoistason esitetty laatutaso on edustaa uutta ylläpitoluokkaa A1. Kesähoiton osalta ei aiemmin ole tarkasti määritelty vaaraa aiheuttavalle vauriolle

mittoja esimerkiksi halkaisijaltaan yli 10cm ja yli 2cm syvä jyrkkäreunainen reikä.

Kiinteistönomistajille kuuluu jalkakäytävien talvihoito ja puhtaanapito, mikäli kaupunki ei ole ottanut kiinteistönomistajan tehtäviä hoitaakseen. Kiinteistönomistaja on velvollinen ylläpitämään kadun liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Periaatteessa kiinteistönomistaja on velvollinen hoitamaan jalkakäytävän niin hyvin, että myös liikkumis- tai toimimisesteisen on mahdollista käyttää sitä. Kiinteistönomistajia sitovia tarkkoja aikoja, jolloin hoitotoimenpiteiden on tapahduttava, voidaan kuitenkin antaa vain kunnallisten määräysten antamismenettelyn kautta.

Kunnallisten määräysten antamismenettelyn kauttakään kiinteistönomistajia ei voida velvoittaa ylläpitolaissa edellytettyä paremman laatutason tuottamiseen eikä parempaan laatutasoon kuin kaupunki omassa toiminnassaan noudattaa. Tuotevaatimuksissa esitetty esteettömyyden erikoistaso poikkeaa lain edellyttämästä tyydyttävästä laatutasosta.

Kunnallisten määräysten antamisen sijaan alueellisten esteettömyyssuunnitelmien yhteydessä voisi tehostaa tiedottamista esteettömyyden kannalta merkittävistä reiteistä hoitovastuussa oleville tahoille.

Tuotevaatimukset voidaan ottaa käyttöön kaupungin ylläpitovastuulla olevien jalkakäytävien ja kevyen liikenteen väylien osalta, mikäli kiinteistönomistajia velvoittavia kunnallisia määräyksiä ei haluta antaa. Luontevimmin tuotevaatimusten käyttöönotto sujuu kaupungin ottaessa hoitaakseen kaupunginosittain kiinteistönomistajien velvollisuudet. Tavoitteena on, että pidemmällä aikavälillä jalkakäytävät siirtyvät kaupungin hoitovastuulle kantakaupunkia lukuun ottamatta.